

EMÜ üldkogu toimus ajaloolises Puurmani mõisas.

Foto P.Kask

Selles numbris:

- EMÜ üldkogu protokoll
- EMÜ esimees K. Tiganik
- Metskonna töäjõud ja tellitud teenus
- J. Tiivoja ettepanek
- Torm Roots is mõjutab puiduturgu
- Vello-Taivo Denksile avati mälestuskivi
- Ain Eriku esimene pool-sajand metsateel
- Juubelid

EMÜ ÜLDKOGU PROTOKOLL

Puurmanis 11. juuni, 2005

Üldkogu ajaloolises Puurmani mõisas avas Pikknurme metsaülem Aadu Koll. Seejärel toimus mõisa tutvustamine. Puurmani mõisahooned ehitati hilisklassitsistlikus stiilis 1864. aastal ning see kuulus Mannteuffelite perekonnale.

Üldkogu rakendamisel valitakse koosoleku juhatajaks A. Kevvai ja protokollijaks P. Kask. A. Kevvai tutvustab EMÜ põhikirja ja valimiste kodukorda.

A. Kevvai annab sõna V. Reiljanile.

Keskonnaminister **Villu Reiljan** andis ülevaate metsaseaduse menetlemisest ning avaldas lootust, et see võetakse vastu uueks aastaks. Metsaseaduse järgi vabastatakse kuni 20 aastased noorendikud maamaksust. Praegune suurim probleem on istutusmaterjali puudus. Inimene ei leia Eesti ühiskonnas kohta, sarnaneme pigem Venemaaga või Lõuna-Ameerikaga, majandamine ei ole säästev. Eestis maksab ainult raha, aateid leidmata jääme ääremaaks! Enamus kodanikest ei osale heaolu saamisel, see viiakse välja, seda soosib ka praegune seadusandlus. Riigil lasub kohustus ehitada sidusat riiki, põhjamaades kodanik tunnetab oma osa.

Kaitsealade süsteem on muutumas, sünnib uus struktuur, praegu otsitakse juhti. Pidevalt käib protsess maadega, vahetusmaid

on palju, vahetus on väga vintske protseduur. Maade ost ja müük oleks palju lihtsam, kuid ministeeriumil on ainult 50 miljonit ostu-eesõiguseks. Maade sihtotstarbe muutmisel peab väga jälgima, et ei läheks äriks. Sotsiaalmaast saab ärimaa ja hinnale lisandub seejärel 0 juurde. Maade otstarbe otsustab valitsus.

Riigimetsa süsteem on praegu stabiilne, säästlik. Vajalik on täiustada VEP-ide infosüsteemi, seni hoida silmad hästi lahti!

Metsanduses on vajalik stabiilsus, muuga saame hakkama!

A. Kevvai annab ülevaate osalejatest ja päevakorrast:

EMÜ-l on 140 liiget, üldkogul osaleb 58, lisaks on meil 23 volitust, seega kokku 81 häält ning üldkogu on järelikult otsustusvõimeline.

Päevakord:

Juhatuse aruanne
 Uute liikmete vastuvõtt
 Revisjonikomisjoni aruanne
 Finantsaruanne
 Uue esimehe valimine
 Juhatuse valimine
 Volikogu valimine
 Revisjonikomisjoni valimine
 Ettekanded, sõnavõttud

Juhatuse aruande esitab esimees **E. Ilmet**:

Eesti Metsaülemate Ühingu 2004/2005.a. aruanne

Eesti Metsaülemate Ühing on mittetulundusühing, mille eesmärkideks on metsaülemate, erumetsaülemate ning teiste metsateenijate ühendamine ametivälises ühistegevuses; üldkasuliku ühistegevuse arendamine metsanduses ja looduskaitses; metsanduse edenemisele kaasaaitamine; liikmete suhtlemisvõimaluste, informeerituse, harituse ja kutseetika parandamine; liikmete huvide ja õiguste esindamine ja kaitsmine.

Ühingu liikmete arv seisuga 01. juuni 2005. a. on 140, sealhulgas 2 auliiget: Heino Teder ja Roul Kiisler.

Volikogu koosolekuid on aruandeperioodil toimunud 2 ja juhatuse koosolekuid 7, mis on kõik ka protokollitud. Koosolekud on enamuses toimunud Tartus Rõõmu teel, lisaks Pikknurme ja Kabala metskonnas.

Aruandeperiood oli ühingu suhteliselt rahulik ja saime tegeleda rohkem ka oma siseprobleemidega.

(Järgneb 2. lk)

EMÜ ÜLDKOOSOLEKU PROTOKOLL

(Algus 1. lk)

Oluline on siinjuures kriitilisem suhtumine meie kulueelarvesse. Tänaoleks oleme loobunud oma suure kontoriruumi kasutamisest ja võtnud asemele tunduvalt väiksema pinna, mille maksumus on üle 3 korra odavam. Seejuures ei olnud meil vaja aadressit muuta. Asume ikka Rõõmu tee 1. Kolimise käigus viisime läbi ka põhjaliku inventuuri, mille tulemusena kandsime maha palju meile mittevajalikku samuti amortiseerunud vara. Oluline on, et ühingu üle 10 aasta tagasi muretsetud voodipesukomplektid madratsitega (5 kmpl.) andsime üle Roosa metskonna loodusmajale, samuti pehme mööbli komplekti, kus neid meie arvates vajatakse enam.

autasustas president Eesti Vabariigi aastapäeval üht meie ühingu liiget, seekord Laiuse metskonna metsaülemat Jaan Annit Valgetähe IV klassi ordeniga. See näitab riigi suhtumist metsameestesse ja ka Eesti Metsaülemate Ühinguusse.

Ühingu üheks oluliseks tegevusvaldkonnaks on endiselt ka traditsioonilise Metsakalendri ja ajalehe Sõnumid väljaandmine. Metsakalendrit 2005 trükiti 3000 tk. ja tänu metskondadele müüdi ka edukalt läbi. Kuna kalender on saavutanud rahva seas hea kuuluse ja lisaks läbi selle on võimalus meil ennast teadvustada, siis ka sel aastal jätkame Metsakalendri väljaandmist. Samuti ootame meie liikmetelt ja teistelt metsameestelt aktiivset kaastööd fotode näol. Viimane loo-

MAJANDUSTEGEVUSE REVIDEERIMISE KOHTA

Koostatud 08. juunil Tartus Rõõmu teel Eesti Metsaülemate Ühingu revisjonikomisjoni poolt koosseisus Koidu Simson, Risto Sepp ja Küllike Kuusik.

Revisjonikomisjon vaatas üle EMÜ juhatuse 2004 aasta tegevusaruande, finantsaruande, raamatupidamisbilansi. Kuulas ära Malle Uibo selgitused, vaatas üle asjaajamise ja raamatupidamise dokumentatsiooni.

Leidis järgmist:

2004 aasta jooksuul
laekus 204 756,42 krooni,
kulutati 171 552,45 krooni,
Seega on aastaelarve plussis summas
33 203,97 krooni

Võrreldes eelmise aastaga, kus oli laekumisest ülekulutatud 39 477,90 krooni on ühing ennast hästi majandanud.

Peamisteks rahaallikateks olid
Ühingu Metsakalender

	126 900 – 62 %
EMÜ Sõnumid	56 960 – 28 %
Liikmemaksud	20 770 – 10 %
Kogu tuludest moodustasid EMÜ Sõnumid ja Metsakalender 90%	

Metsakalendrit trükiti 3000 numbrit Selleks kulutati 62 140.- ja müügist laekus 126 900.- krooni. Ühe kalendri hind 50 krooni. Tulu 64 760.- krooni ehk ~**25 krooni/kalender**.

EMÜ Sõnumite trükkimine (250 tk tiraaz, 6 numbrit aastas)

Trükikulu	10614.-
toimetamise kulud	9720.-,
kokku	20334.-,
müügist laekus	56960.- krooni.
Tulu	36 626.- krooni ehk ~ 25 kr/leht .

Sõnumite juures peab märkima lehe trükkimise olulist odavnemist võrreldes 2003 aastaga **kokku sääst ~15 000.- krooni aasta kohta**.

Siiani on moodustanud olulise osa kulu- tustest kontori ülalpidamiskulud ja asjaajaja:

Ruumide rent oli aastas

	~ 19 500.-
Siin kohal on hea märkida, et ruumide kulu- le on leitud odavam lahendus, ühing üü- rib tuba, mis orienteeruval hakkab maksma	~ 5 400.- krooni aasta
Seega sääst	~ 14 000.- krooni aastas

Asjaajaja töötasu

2004 aastal	~ 42 000.-
Suuremad kuluartiklid veel kontori- poolt	
Telefon	~ 4 000.-
Transport asjaajaja ja finantsjuht	~ 8 000.-
Posti ja kontori- kulud	~ 12 000.-

Märkimist väärib et, ka kontorikulud on vähenenud võrreldes eelmise aastaga.

Märkusena: arved ja kassatšekid olid all- kirjaõiguslike isikute poolt kinnitatata.

(Järgneb 3. lk)

Üldkogu tulid tervitama ka RMK nõukogu esimees A.Onemar ja peadirektor Ü.Viilup.

Foto P.Kask

Samuti oleme jõudnud lõpuks valmis teha ka oma kodulehekülje, parandamaks info edastamist ja oma tegemiste kohta informatsiooni levitamist laiemale avalikkusele. Olulisi töökorralduse muudatusi on sel aastal veelgi ette näha.

Endiselt on jätkunud kohtumised RMK peadirektoriga ja eriti metsandusdirektoriga, kes on ka meie juhatuse liige. Põhiteemadeks on olnud siiski eelkõige RMK-ga seonduvad probleemid, s.h. metsaülemate päevade läbiviimine. Lisaks olin ühingu esimehena lülitatud uue metsaseaduse väljatöötamise töörühma ja kõik minule laekunud ettepanekud käisid töörühma arutelust läbi ning ilmselt jäi ka midagi sõelale.

Seekordne Balti metsaseltside konverents toimus 09.-10.09.2004.a. Võrus, kus osales nagu tavaks saanud ka EMÜ esindus koosseisus E.Ilmet, P.Kõresaar, P.Kask, A.Koll ja K.Tiganik. Suur vastutuskooorem ürituse organiseerimisel oli ka meie juhatuse liikme Agu Palo peal. Teemaks oli metsapoliitika Balti riikides. Lähemalt on sellest kirjutatud novembrikuu EMÜ Sõnumites. Sel aastal korraldavad konverentsi Leedu metsamehed 09-10.septembril Palangas ja kutse EMÜ-le on juba saabunud (meilt 5 delegaati).

Ei saa märkimata jätta, et ka sel aastal

dus- ja metsafotode esitamise tähtaeg on 15.juuni. Planeerime tiraa_iks jätkuvalt 3000 eks. On hea meel tõdeda, et tänu Priit Kasele jõuab oluline info läbi EMÜ Sõnumite jätkuvalt kõigi liikmeteni, kuid kaastööde nappus kimbutab meid endiselt.

See aasta on kuulutatud ka seltside aastaks. Selle puhul antakse välja Vanemuise seltsi poolt Seltside Raamat. Vastavalt seltside vanusele anti max tähemärkide arv, mille ulatuses võib oma ühingu tutvustada. Vastavalt oma ühingu soliidsele eale saime 1500 tähemärki ja juhatus volitas selle töö esimehele, mis on ka täidetud.

Arvan, et nii ühingu juhatus kui ka volikogu on aruandeperioodil oma tööga hästi hakkama saanud, kuid alati on võimalik asju ka paremini teha. Uuele valitavale juhatusesele ja volikogule soovin tugevat pealehakkamist ja uusi ärksaid ideid, mida Eesti metsanduse ja metsameeste hüvanguks ellu viia.

Revisjonikomisjoni aruande esitab revisjonikomisjoni liige **K.Kuusik**:

AKT

EESTI METSAÜLEMATE ÜHINGU
2004 AASTA

EMÜ ÜLDKOOSOLEKU PROTOKOLL

(Algus 1. lk)

Kokkuvõtteks:

Revisjonikomisjon märgib ära juhatuse väga hea töö kulutuste kokkuhoidmisel. Kindlasti on siin olnud tõukeks meie revisjonikomisjoni eelmiste aastate märkused.

Revisjonikomisjon otsustas:

- Tunnistada Eesti Metsaülemate Ühingu juhatuse tegevus 2004 aasta kokkuvõttes kordaläinuks. Raamatupidamine on korraldatud hästi. On peetud liikmete ja liikmemaksude arvestust.
- Tunnistada Eesti Metsaülemate Ühingu finantstegevus 2004 aastal heaks
- **Ühingu majanduslik tegevus ja finantsseisund võimaldab tegevust jätkata.**

Komisjoni allkirjad:

Finantsaruande esitab **R.Kiisler:**

EMÜ 2005.A. I POOLAASTA

FINANTSARUANNE

KULUD

Töötasud/Uibo/Saar/Kask/	22271
Maksud/33%-24%-2%-1%-0,5%/	9433
Teenused/fax/post/kontor/	774
Ruumide rent /kontor/jahimaja/	7713.60
Telefon	2754.30
Sõidukulud/EMÜ asjaajamine I KV./	1500
Postikulud/kirjade fr.-ümbrikud/	2988
Trükikulud/sõnumileht nr.95/	3551
Kontorikaup/paber/blanketid/tehnika/	4651.60
Juriidiline liikmemaks/Eesti Metsaselts/	3000
Majapidamistarbed	171.50
Üldkogu Puurmannis	3000
RMK Antsla/ekslik kanne/	1266
Muud/võtmete v./külal.v.v./mapp nahast	+ 2697.50
3 tk k.nahast kaant.märkmikku/hõbeplaat(10,5 gr.)/kinkekotid-lilled/	
kokku:	65 771.50 EEK
TULUD	
Liikmemaksud	13 730
Arved/sõnumileht nr. 94 – 95/18 900	
Enam laekunud töötasu tagasimaks	142
RMK Antsla/ekslik kanne/	1 266
Intrass	87.54
Kokku:	34 125.54 EEK
Seisuga 01.01.2005.a. raha jääk:	106 692.28 EEK
	+ 34 125.54 EEK
-	65 771.50 EEK
KOKKU:	75 046.32 EEK
Pangas:	70 478.07 EEK
Kassas:	4 568.25 EEK
Seega kasutatava raha jääkseisuga	
01.07.05. on	75 046.32 EEK
Koostas: M. Uibo	

Esimehe, volikogu ja juhatuse valimisteks moodustatakse häältelugemiskomisjon, kuhu kuuluvad E.Laur, A.Sepp ja A.Saapar.

E.Ilmet teeb ettepaneku valida EMÜ juhatuse esimeheks Ilumetsa metsaülem K.Tiganik.

Kaarel Tiganik valitakse 70 poolthäälega uueks EMÜ juhatuse esimeheks.

Kaarel Tiganik tänab talle osutatud usalduse eest.

Juhatuse liikmete kandidaatideks esitatakse Agu Palo, Anders Sepp, Marko Trave, Alar Süda, Ain Saapar, Rein Rinne, Elor Ilmet, Terje Sein, Andrus Kevvai, Roul Kiisler, Herkki Kauts, Priit Kask.. Terje Sein ja Alar Süda tagandavad ennast. **Juhatusse osutuvad valituks Agu Palo (63 häält), Andres Sepp (61), Ain Saapar (44), Elor Ilmet (67), Andrus Kevvai (53), Roul Kiisler (48), Herkki Kauts (47) ja Priit Kask (60).**

A.Kevvai annab sõna loodushoiu osakonna spetsialistile **Ain Erikule**, kes tutvustab RMK puhkealade süsteemi. Momendil on RMK-s 10 puhkeala, juurde tulevad veel Tartu ja Sakala. Loodushoiu osakond majandab praegu 400 puhke- ja lõkkekohta, külastuskordi tuleb aastas pool miljonit! A.Erik tutvustab Kiidjärve, Voorepalu, Piusa, Kooraste, Kabala matkaradasid.

A.Kevvai annab sõna Ilumetsa metskonna metsaülemale K.Tiganikule, kes oma ettekandes käsitleb tööjõu ja teenuse kasutamise probleeme.

A.Kevvai kuulutab välja EMÜ volikogu valimised. Tehakse ettepanek valida volikokku **P.Kõresaar, A.Urbel, R.Rinne, A.Süda, M.Trave, E.Koemets, P.Puhke, A.Koll, P.Salum, I.Karolin, K.Simson, T.Sein, T.Ruus, J.Koort, E.Laur**. Üldkogu kinnitab esitatud volikogu nimekirja 80 poolthäälega.

A.Kevvai kuulutab välja revisjonikomisjoni valimised. Revisjonikomisjoni osutuvad 75 poolthäälega valituks **K.Kuusik, R.Sepp ja T.Haas**.

Järgnevad sõnavõttud:

V.Aava tutvustab olukorda Surju metskonnas kaitse- ja hoiu metsade majandamisel. Surju metskonnast on 43 % kaitse all, jaanuaritorm oli siin metsameestele suur õnnetus. VEP-id likvideerused tormiga, kuid tuli jätta koristamata. Karta on suuri ürasikirüüsteid. 1967 aastal koristasime 3-4 aastat kuivanud puid. Ka looduskaitsejate eesmärk peaks olema metsakoosluste säilitamine, kuid mets hävib, 10 000 tm lebab maas, vajalik oleks teha inventuur!

RMK peadirektor Ü.Viilup soovib saata keskusele kiri, mis saaks tutvustada ministriumile looduskaitseosakonnale.

Ü.Viilup annab ülevaate RMK esimese poolaasta tegevusest. Aasta on olnud seni väga keeruline, talvel polnud külma, jaanuaris oli suur torm, paberitöötajate streik on lõpetanud Soomes paberipuidu vastuvõtu. RMK metsaladu on suur, umbes 200 000 tm. Keskkonnainspeksioon jälgib metsakaitse eeskirja, seetõttu RMK tegi kirja ministriumile vääramatust jõust. Palju mõjutavad meie tegevust ka tormi tagajärjed Rootsis ja Lätis. Meie puidule on pakkumisi vähe, sügisel loodame jälle värsket hakata müüma! RMK peab osalema ka kaitsealade moodustamisel.

A.Onemar tervitab üldkogu RMK nõukogu poolt ning tänab kutse eest. RMK nõukogu mõjutab RMK-d koostöös huvigruppidega. Olukorda puiduturul ei teadnud keegi ette ennustada. Peame mõtlema sellele, et 1 kroon kaotust tähendab kokkuvõttes 2,6 miljonit!

Kaitsealade laienemise protsessi on raske sekkuda, eeskirjad on valitsuses. Metsaga kaetud NATURA alad saavad kaitsealadeks. RMK-le tekib üks partner, mis peab tegevust korrastama, muutusi analüüsima ja järeldusi tegema. Sertifikaat oli RMK-le väga vajalik, paljud pinged on maha võetud, olemas võtnud ranged kohustused, välisorganisatsioonid ei saa öelda, et illegaalset puitu on palju. Oleme klientidele andnud võimalused, samas on keskkonna väärtused kaitstud. Sertifikaat annab võimaluse osaleda turul, peame suhtlema huvigruppidega, tuleb võidelda ja selgitada et asjad on korras.

H.Relve sai teada, et üle poole saalisviibijatest loevad Eesti Metsa., see oli talle üllatuseks. Ajakiri ilmub 1921. aastast alates, ta on osake metsandustraditsioonist ning pakub stabiilsust, mida metsamehed väga hindavad. Eesti ets kajastab seda, mis Eesti metsas toimub. T.Meikari uurimusest tuleb välja, et riigimetsandus hõlmab vaid 5% ajakirja mahust, see on vähem, kui kunagi varem! Ajakirja põhimõtte on selline, et kõik käskkirjad võetakse vastu, kõik huvigrupid peavad olema esindatud. Puhkemajandust on tänu Erikule veidi rohkem kui metsamajandust!

J.Tiivoja kutsus üle metsamehi ühendama ning tegi ettepaneku taastada metsatöötajate päev. Metsamehed eri asutustest on vajalik viia ühise mütsi alla, aeg on lõpetada üksteise süüdistamine!

P.Kask tänas ajalehe "EMÜ Sõnumid" viimase aastakäigu autoreid. Erilise tänu EMÜ meene näol said parimad kaasautorid Terje Sein, Ivar Etverk ja Jüri Pere.

EMÜ üldkogu lõppes pärast ühist lõunasööki külaskäiguga mõisaparki ja kohalikku puiduettevõttesse.

Protokollis Priit Kask

EMÜ esimeheks valiti K.Tiganik (esiplaanil).

Foto P.Kask

Kaarel Tiganik suuri muutusi ei planeeri!

Kus oled töötanud, millised on olnud ühiskondlikud ülesanded?

Õppisin EPA-s 1972 - 1977.a. 1977.a. märtsis asusin tööle Rāpina Näidismetsamajandusse töötasude insenerina. 1978.a. 01.aprill asusin tööle Ilumetsa metskonna metsäulemana, kus töötan tänaseni.

Kui huvitavad ka minu ühiskondlikud ametid, siis on need olnud järgmised:

1980.a. olen olnud Veriora külanõukogu saadik, hiljem volikogu liige kuni tänaseni välja. Veriora valla volikogus olen olnud sotsiaalkomisjoni, momendil revisjonikomisjoni esimees.

Alates 2003.a. detsembrist olen olnud Eesti Metsatöötajate Ametiühingu juhatuse liige ja EMT Ametiühingu ja RMK kollektiivlepingu sõlmimise ametiühingu poolse töörühma liige.

Tegin küll peale EMÜ esimeheks valimist avalduse ametiühingu juhatuse liikmest tagasiastumiseks, kuid seda ei ole senini volikogu poolt kinnitatud.

Kuulun Põlva Rotary klubisse. Muid ühiskondlikke ülesandeid esialgu meelde ei tule.

Sinu varasemad sidemed EMÜ-ga?

Olen EMÜ-ga olnud päris tihedalt seotud. Olin EMÜ moodustamise avakoosolekul, mind valiti siis ka volikogusse. Mäletan et olin seal Põlvamaalt koos Tiiduga. Vambola Tiirmaa valiti siis minu mälu järgi juhatusse. 1995.a - 2003.aastani olin juhatuse liige. Olen seega kõik need keerulised muudatuste aastad kuulunud EMÜ juhatusse ja osalenud kõigil EMÜettevõtmistel sel ajal.

Millised on edaspidised plaanid, kas on

EMÜ tegevuses vaja midagi muuta?

Mingeid erilisi muutusi esialgu ei planeeri. Tahaks jätkata neid vanu häid ettevõtmisi, millega EMÜ on seninigi tegelenud nagu metsakalender, oma lehe välja andmine.

Selleks et planeerida mingeid muutusi, oleks vaja kõigepealt EMÜ liikmete ettepanekuid ja arvamusi, kas on mingeid muudatusi üldse vaja ja kui on, millised need võiksid siis olla.

Minu arvates peaks EMÜ laiendama oma tegevust selles suunas, et tutvustada ja teadvustada ühingu ja ka kogu metskondade tegevust laiemale üldsusele.

On veel mõned mõtted, kuid nendest ehk esialgu ei räägi.

Kõigepealt ootaksin liikmete arvamusi.

Kaarel Tiganikku küsitles

Priit Kask

Metskonna tööjõud ja tellitud teenus

Ettekanne metsäulemate ühingu üldkogul 11.06.2005.a.

Metsamajandustöölise arvu muutused aastatel 1999-2005.

Käsitledes oma töölise tööd metskonnas, kirjeldaks kõigepealt töölise arvu muutumist Ilumetsa metskonnas, Kagu regiooni metskondades ja kogu RMK metskondades kokku RMK eksisteerimise ajal aastatel 1999.a. kuni 2005.a.

Aeg	Mk raietöoline	Mk traktorist	Kokku	Töölise arv Kagu regiooni metskondades	Töölise arv RMK metskondades kokku
1.01.1999.a.	22	3	25	339	
1.01.2000.a.	22	2	24	306	687
1.01.2001.a.	16	2	18	267	624
1.1.2002.a.	13	2	15	223	487
1.01.2003.a.	12	2	14	195	373
1.01.2004.a.	12	2	14	182	364
1.01.2005.a.	11	2	13	175	337

(Metskonna töölise hulka on arvatud metsur, raietöoline, metsatöoline, tööline, traktoristist)

Töölise arv kogu RMK metskondades oli 2004.a. 364 töölise, Seega moodustas Kagu regiooni metskondade töölise arv 2004.aastal 50 % kogu RMK metskondade töölise arvust.

Ajaliselt töölise arvu muutusi jälgides võib tõdeda, et töölise arv on Kagu regioonis on RMK eksisteerimise aja 6 aasta jooksul vähenenud 339-lt 175-le, s.o. peaaegu poole võrra. Sama protsess on toimunud ka kogu RMK metskondades tervikuna.

Töölise arvu nii suure vähenemise üheks põhjuseks oli see, et vahepeal ei lubatud metskondadesse enam töölisi juurde võtta. Siis leiti RMK-s, et odavam on kasutada sisseostetud teenustööd kui oma töölisi. Teiseks põhjuseks on ka see, et seda rasket tööd teha tahtvaid inimesi jääb järjest vähemaks. Praegusel ajal on metskonda raie töölise leida väga raske.

Nii nagu Kagu regioonis, on töölise arv samal perioodil vähenenud samas proportsioonis ka Ilumetsa metskonnas – 25 töölisest 01.01.1999.a. 13- tööliseni seisuga 01.01.2005.a. 01.01.1999.a. Ilumetsa metskonnas töölised on 25 töölisest oli endisi metsavahte 3. Ülejäänud olid vanad raie töölised.

01.01.2005.a. seisuga oli Kagu regioonis kõige rohkem töölisi Taheva ja Rāpina metskonnas -17 töölise, Valga ja Aakre metskonnas 15 töölise. Järgnes Ilumetsa metskond 13 töölisega. Kõige vähem töölisi on Tartu metskonnas - 1 töölise.

Ühtegi töölise Ilumetsa metskonnast küll sel ajal ei koondatud. Töölise arvu vähenemine toimus nii-öelda loomulikul teel.

Töölise arvu vähenemise põhjused perioodil 01.01.1999.a. kuni 01.01.2005.a. olid järgmised:

Siirdumine vanaduspensionile	2 töölise
Invaliidsus	4 töölise

Kutsehaigus	2 töölise
Omal soovil	3 töölise
Töötaja surm	1 töölise
KOKKU	12 töölise.

Praeguse hetke seisuga on metskonnas siis kokku 13 töölise, sellest 2 traktoristi ja 11 raie töölise.

Raie töölise poolt tehtavad tööd :

Teen seda 2004.a. tehtud tööde näitel.

Metsakasvatustööd.

Metsakülv	11 ha.(100% kogu tööde mahust)
Metsaistutamne	43 ha (90% kogu tööde mahust)
	5 ha tehtud talgulistega.
Kultuuride hooldamine	306 ha (100% kogu tööde mahust)
Kultuuride täiendamine	68 ha (100% kogu tööde mahust)
Noorendike hooldamine	197 ha (100% kogu tööde mahust)
Puude laasimine	10 ha (100% kogu tööde mahust)

Metsaraie tööd.

Harvendusraie	4954 tm ehk 84,9 % kogu mk. harvendusraiest (5835 tm)
Uuendusraie	998 tm ehk 4,6 % kogu mk uuendusraie mahust(21732 tm)
Muud raied	674 tm ehk 94,5 % kogu mk muude raie mahust(713 tm)

Mittelikviidne harvendusraie 95 ha (100% kogu tööde mahust)

Peale selle on raie töölised osalenud metsakaitse töödel, prügi koristamisel, raie lankide ettevalmistamisel, teeäärte ja trasside puhastamisel võsast.

Traktoristide poolt tehtavad tööd.

Metskonnas on kaks traktorit, üks koos Nokka tõstukiga 1995.a. ja teine aastast 2001 koos sama vana Farmi käruga.

Oma traktorite töö 2004.a. oleks järgmine:

Harvendusraie kokkuvedu	4018 tm ehk 69 % metskonna harvendusraiest
Uuendusraie kokkuvedu	2497 tm ehk 11% metskonna uuendusraiest
Muu raie kokkuvedu	344 tm ehk 51% muude raie te koostamisest
Kokkuvedu KOKKU	6859 tm

Maapinna ettevalmistamine 32 ha ehk 42 % maapinna ettevalmistamise mahust (77 ha)

LUK maapinna ettevalmistamisena 12 ha ehk 67 % LUK –i mahust (18 ha)

Peale selle on oma traktorid tegelenud teede tallamisega ja teeäärte niitmise. Metskonnas on 132 km metsateid, mille teeäred sai eelmisel aastal kaks korda üle niidetud. Selleks kulus ühel traktoril peaaegu kaks kuud.

(Järgneb)

Metskonna tööjõud ja tellitud teenus

(Algus 4. lk)

Kuna omad traktorid on suhteliselt vanad, siis oli traktorid ja kärud üsna palju remondis olnud ja seega oleks võinud nende tööpanus olla suurem.

Oma tööliste poolt tehtud tööde osatähtsusest.

Et võrrelda oma tööliste poolt tehtava töö osatähtsust metskonna kogu tööde mahust, siis tõin 2004.a. kohta välja tehtud tööde kulud rahalises väärtuses metskonna kogu tööde ja oma tööliste poolt tehtud tööde kohta.

Töö liik	Mk kokku kulu EEK	Oma tööliste töö EEK	Oma tööliste osa % kogu töömahust
Metsamaterjali tootmine	3186091	1052642	33
Metsauendus	646080	531176	82
Metsakaitse tööd	71534	16000	22
Noorendike hooldamine	287664	287664	100
Puude laasimine	10745	10745	100
Metsaparandus	307913	40000	13
KOKKU	4510027	1938227	43

Nagu tabelist nähtub, on metsamaterjali tootmises metskonna tööliste poolt tehtud tööde osatähtsus 33%. Metsakasvatustöödele töödele tehtud kulutused ilma metsaparandustöödeteta olid metskonnas 2004.a. 1016023 EEKi. Sellest metskonna tööliste poolt tehtu oli 845585 EEKi, mis on 83 % metskonna metsakasvatustööde mahust. Kogu metskonna tööde mahust oma tööliste poolt tehtud töö moodustab 43 %.

Tööliste palgad

Tööliste tööviljakuse kõige olulisemaks teguriks on töömehe individuaalsed võimed, tahe ja huvi tööd teha. Seetõttu on ka meeste väljateenitud töötasu küllalt erinev. 2004.a. raietöölise kõige madalam keskmine palk oli **3828** (palju haiguspäevi) krooni ja kõige kõrgem keskmine palk **9287** krooni.

11 raietöölise keskmiseks bruto palgaks kujunes 2004.a. **6258 krooni**. Kui siit tulumaks maha arvestada sai keskmine raietöölise kuus kätte **4631** krooni.

Traktoristide keskmiseks palgaks 2004.a. kujunes **6881** krooni. Teise traktoristi töötasu mõjutas suur remondipäevade arv.

Makstavad kompensatsioonid.

Alates 1999.a. töötavad metskonna raietöölised metskonnas oma saagide, oma võtuse ja õliga Selleks sai nendega sõlmitud vastavad lepingud. Kõik töölised võtsid ennast maksuametis arvele FIE-dena. Metskonna poolt on töökaitsevahendid (turvariieetus, kiiver, kindad jm.) ja tööohutust tagavad töövahendid (langetuslabidas, konksud, mõõdulint, kanister jm.)

Selleks, et kompenseerida tööliste oma saaga töö ja oma transpordiga tööl käimine, esitab tööline FIE-na kuu lõpus metskonnale arve, mille aluseks on tema poolt antud kuul teostatud töömahud ja metskonnas olenevalt raielangi tüvemahest kehtestatud kompensatsiooni hinnad. Kompensatsioonide arvestamisel on aluseks olnud Eduard Klaose poolt välja töötatud kulunormatiivid. Olenevalt raielangi tüvemahest on praegu kehtivad kompensatsioonid vahemikus 18 – 33 kroonini. Kompensatsiooni rakendamine vähendas metskonnas töödele tehtavaid kulusid, sest oma sae ja kütustega töötavad mehed ökonoomsemalt.

Kuna võsalõikajad on kallimad ja tehtav töö ajalisel lühem kui saega töö, siis on võsalõikajad metskonna omad. Töömehe poolt on kütus ja oma transport tööle käimiseks. Makstava kompensatsiooni suurus sõltub noorendike hooldamisel väljaraie suuruselt (tm/ha). Praegu on see vahemikus 100 – 300 krooni hektari kohta.

Ilumetsa metskonnas töötab raietöölise aastast **saaga keskmiselt 6-7 kuud ja võsalõikajaga 4-5 kuud**.

Oma tööliste kasutamise eelised ja puudused

Eelised.

Kõige suuremaks eeliseks pean seda, et on kindlustatud kõigi metsakasvatustööde **õigeaegne ja kvaliteetne teostamine**. Kuna töölised on kinnistatud kindlate jaoskondade juurde, siis teevad nad samas jaoskonnas ja ka samal eraldusel kõik vajalikud metsakasvatustööd alates metsakultuuride rajamisest, -hooldamisest, -täiendamisest ja lõpetades noorendike hooldamisega ja harvendusraietega. Mida kvaliteetsemalt on ta oma töö teinud, seda lihtsam on tal teha järgmist tööd. Oma töölistega on võimalik ära teha ka vähemtasuvad ja muidu vaimu nüristavad tööd, nagu näiteks metsakultuuride hooldamine.

Tööde lihtsam organiseerimine ja vähesem kontrolli vajadus.

Metsnikul on oma töölistega lihtsam töid organiseerida. Oma töölistel on jaoskonna töödega hästi kursis ja neid ei pea pidevalt juhendama ja kontrollima. Väga tähtis on see noorendike hooldamisel ja harvendusraietel. Antakse ju nende raietega metsale tema õige väärtus puistu liigilise koosseisu ja tiheduse kujundamiseks. Seda tööd peavad tegema oma ala head asjatundjad ja spetsialistid. Konkreetse otsuse iga puu juures teeb ju ikkagi tööline, seda eriti noorendike hooldamisel.

Tööde õigeaegse tegemise võimalus.

Metsakasvatustööd on võimalik läbi viia just sel ajal, kui on selleks

kõige sobivam aeg. Teenusetegijate korral ei pruugi see alati nii olla. Väga tähtis on see kultuuride rajamisel ja harvendusraietate tegemisel juurdepääs ohtlikel aladel.

Puudused.

Vastutus oma tööliste töökaitse ja ohutustehnika eest.

Tuleb varustada töölised turvariieetusega ja pidada sellealast arvestust, viia läbi ohutustehnika instruktaaze ja koolitusi. Pidevalt tuleb tegelda ka tööliste täiendõppe ja koolitusega.

Tuleb tegelda võsalõikajate ja muude töökaitsevahendite hankimise, väljavahetamise ja sellealase arvestusega.

Oma tööliste tööde keerulisem kajastamine MIS-is.

Kui teenusetegija töö võetakse vastu siis kui kokkulepitud objekt või objektid on lõpetatud, siis oma tööliste puhul tule töid kirjeldada ka siis kui objekt on veel pooleli. Tahab ju tööline iga kuu palka saada ka selle lõigatud materjali eest, mis veel metsas koondamata või kui mõni muu objekt kuu lõpus pooleli. Seetõttu on metsnikel ka palju rohkem tööd oma tööliste tööde kirjeldamisel MIS-is. Oma töölistele võtab töövastuvõtu aktide koostamine rohkem aega kui seda teenusetegijate puhul. Tuleb kasutada erinevaid norme ja ühikuhindeid olenevalt puuliigist, tüvemahest ja veel mitmetest muudest teguritest.

Oma töölistele aastaringse töö kindlustamine.

Metsnikud peavad oma jaoskonnas töö täpselt ette planeerima, et kindlustada töölised aastaringse tööga. Tuleb leida optimaalne tööliste arv, et oleks neile aastaringne töö ja et ka kõik planeeritud tööd saaksid ära tehtud. Koormav oleks metskonnale hakata töölisti ühest metskonna otsast teise tööle vedama.

Raamatupidamise ja personali arvestuse suurem töömaht.

Oma tööliste puhul on tunduvalt suurem ka metskonna raamatupidamise töömaht. Tuleb pidada palgaarvestust eraldi kõigi töötajate kohta tööliikide kaupa. Siia lisanduvad haiguste, puhkuste, sots.- ja tulumaksu arvestus, kutsahaiguste, pensionifondi, tuludeklaratsioonide ja igasuguste muude tasude ja maksude arvestused ja sellega seotud aruandlus ja statistika. Lisanduvad veel materjalide ja nende kulude arvestused, turvariieetus ja sellealane arvestus, personali arvestus.

Kulude võrdlus.

Senini on väidetud, et oma tööliste töö on tunduvalt kallim kui seda teenusetegijate töö. Kuidas siis on nende tööde ühikuhindade vahetõid Ilumetsa metskonnas. Võrrelda olen saanud ainult neid töid, mida metskonnas on tehtud mõlema tegija poolt.

Töö liik	Oma tööliste töö kr/tm	Teenusetegijad kr/tm.	Kagu reg. keskm. oma/teenus kr/tm.
Harvendusr. Kompl	155	1321	39/139
Uendusr. Kompl.	102	98	97/105
Mittelikv. Harv.	945		975/832

Need numbrid ei ole küll päris võrreldavad, kuna omaraie koondamisel ei ole sisse arvestatud oma traktorite amortisatsiooni, mis oli Ilumetsa metskonnas 2004.a. 5 krooni tm kohta.

Kuna käesoleval aastal teenusetööde hinnad on tunduvalt tõusnud, siis sellel aastal need hinnad ilmselt ühtlustuvad ja tööde omahinnast lähtuvalt ei ole enam vahet, kas töö teevad ära omad raietöölised või teenusetegijad.

Kokkuvõte.

Olen arvamusel, et oma tööliste tähtsus metskonna eelarves ettenähtud tööde tegemisel on endiselt tähtis.

Kõige olulisem on see minu arvates metsakasvatustööde puhul. Need oleksid metsakultiveerimine, noorendike hooldamine, metsakaitse ja valve tööd, puude laasimine. Oma tööliste olemasolul on tagatud nende tööde õigeaegne ja kvaliteetne läbiviimine. Et tagada töölistele aastaringne töö saab neid talveperioodil rakendada raietöödel. Kõige otstarbekam oleks neid kasutada harvendus-, valik- ja sanitaarraietel, kuna need tööd on metsakasvatustööst seisukohast olulisemad.

Järjest olulisemaks muutuvad metskondade jaoks tööd kaitsealadel. Siin niinimetatud looduskaitse eesmärkidel tehtavad raied nõuavad hoopis teistsugust lähenemist ja täiendavat koolitust. Ka see töö tuleks teha oma töömeestega.

Mitte vähetahtis ei ole siin ka metskonna sotsiaalne roll maal, andes tööd kohalikule elanikkonnale.

Lõpetuseks tahaks öelda, et minu arvates on oma tööliste olemasolu metskonnas hädavajalik. Et kompenseerida oma tööliste kasutamisel tekki- vat metskonna koosseisulistest töötajate suuremat töömahtu, tuleks metskonna koormusindeksi arvestamisel metskonna oma töölistega tehtavad tööd rohkem väärtustada.

Kasutatud kirjandus.

Kagu regiooni tegevuse aastaraamat 1999; 2000; 2001; 2002; 2003; 2004

Torm Rootsis mõjutab puiduturgu mitu aastat

Mai lõpus - juuni alguses tutvus rühm RMK töötajaid metsandusnäitusega ELMIA WOOD ning tormitagajärgedega Lõuna-Rootsis Jonköpingi ümbruses.

Rootsi Metsaameti koolitusspetsialist L.Runquist andis ülevaate tormikahjustustest Lõuna-Rootsis. Torm " Gudrun" oli viimaste aastatuhandete suurim ning tegi palju pahandust murdes metsa rohkem, kui 1969. aastal. Tormituul paisus kohati 35-45 m/s. Jonköpingi piirkonnas oli tormimurdu ligi 67

Agu Palo katsetab Elmia Woodil, kuidas õnnestub hobusega kokkuvedu.

Foto P.Kask

milj. tm, 1969. aastal vaid 9 milj. tm. Mitmes piirkonnas on murdunud kuni 5 aasta raie-lank. Tormimurru kohta koguti andmed lennukilt, lennujoone vahega 10 km, hinnang anti vaatlusel iga 3km järel. Kokku tehti 2 päevaga 2500 vaatlust mitme lennukiga.

Kõige rohkem kannatasid kuusikud (82%), tormi tõttu kannatas ka 18 % männikuid. Männid olid tavaliselt murdunud, kuusikutes oli valdavalt tuuleheide. Männi suhteliselt vähest kultiveerimist põhjendatakse põdrakahjustuse ohuga.

Metsaameti ülesanne on korraldada erametsaomanikele nõustamist, ohutustehnika kursusi. Et enamus tormikahjustustest loodetakse likvideerida harvesteritega, loodetakse töödega lõpule jõuda järgmiseks suveks, ehkki 1969. a. tagajärgede likvideerimine võttis aega 3 aastat. Palju on lisatööjõudu tellitud Poolast ja Baltikumist nii raietöödeks, kui ka puidu äraveoks. Siiski on ka käsitööjõud hädavajalik, sest ettevalmistustööd kivide vahel ei saa harvesteritega teha. Töö ohtlikkust näitab seni 10 surmaga lõppenud õnnetusjuhtumit. Kuna materjalide müümisel on tekkinud probleemid rajatakse veeterminale, kus puitu hoitakse. Kuigi vesi taaskasutatakse on puidu hoidmine terminalides jällegi seotud keskkonnamõjudega. Kannatada said ka paljud metsakuivendusüsteemid.

Tormikahjustuste ärahoidmiseks on plaanis vähendada puhtkuusikute osakaalu, viia segusse teisi liike, eriti lehtpuud. Harvendusraie tuleks viia varasemaks ning ka kuusikute lõppraie peaks olema 65-70 aastaseks, mitte 85-90 aastaseks. Kuusikud on liiga vanad, seetõttu ka kannatavad rohkem. Puit-

tute tormikindlusele mõjuvad halvasti ka suurte masinatega masinraied.

Paljud metsaomanikud ei saa tormimurru raiest üldse kasu, sest hinnad on madalseisus, kuid koristamisest loobuda ei tohi. Välja on töötatud riiklike toetuste programm, 50 % toetustest tuleb EL-st. Metsaomanike ühendustele rakendatakse müügil soodustusi. Metsaülestöötamine maksab 100 - 140 SEK, paberipuu 160 - 175 SEK, palk 400 SEK. Metsaseadusega ette nähtud lamapuidu vajadus on hetkel päevakorrast maha võetud putkarüüste ja põlenguohu vältimiseks. 1969. aasta tormi tagajärjel kannatasid puistud veel 15 aastat putkarüüstete käes! Kaitsealadel on siiski majandamisvõtted teised.

Käesoleva aasta juuniks oli umbes pool tormimurrust koristatud, puiduhindadele mõjub see kindlasti veel järgmise aasta lõpuni.

Priit Kask

Puidu kvaliteeti hindavad Aadu Koll ja Agu Palo.

Foto P.Kask

EMÜ juhatusele Ettepanek

On aeg hakata koondama kõiki metsaga tegelevaid inimesi meie riigis ühise mütsi alla. Olgu tema siis metsakasvataja, metsavaruja-tööstur või puhkealade majandaja, ühesõnaga need, kes oma igapäevase tegevusega puutuvad kokku metsaga, olgu see siis riigimetsas või talumetsas tegutseja. Senine reformide käik on mõnes mõttes halvavalt mõjunud metsas tegelevate inimeste omavahelistele suhetele. Seda tonti nähakse põhiliselt talunikes, kui metsa laastajates, mitte majandajas. Talunik näeb seda tonti jällegi ka RMK süsteemis. Et see tont saaks likvideeri-

tud, näen esimese sammuna meie metsameestele ühtse tähtpäeva tähistamist – taastähistamist s.o. metsatöötajate päev. Selle tähtpäeva tähistamine mõnel juba toimib. Nii et anda sellele ülevabariigiline kõlapind. Selleks võiks olla selle tähtpäeva äärmärkimine 2006.a. metsakalendris septembri kuu kolmanda pühapäevana, nagu see varem oligi. Arvan, et meie eeskujule järgnevad teised kalendri trükkijad

Et juba käesoleval aastal sellega alata laiemas mõttes, oleks sellest vaja teavitada meie infokanalite kaudu. Miks just käesole-

val aastal? Käesoleval aastal toimuvad ju kohaliku omavalitsuse valimised ja meie saame rohkem abistavat kätt ka kohapealt.

Nii et saaksime kokku metskonna piires RMK töötajatega, talunikega, pensionäridega, puhkealade töötajatega ja igat masti kontrollijate ning jahimeestega. Et kokkusaamine oleks asjalikum ja konkreetsem, võiks see toimuda kas või valla piires. Eks see jäägu kohapealse metsameeste pere otsustada.

10. juuni 2005.a.

Jaan Tiivoja EMÜ liige, pensionär.

Vello Taivo Denksile avati mälestuskivi

Mälestuskivi avavad K. Tiganik ja I. Karolin.

5. augustil kogunes hulgaliselt metsandushuvilisi ja kohalikke elanikke Roosa vana metskonna juurde, et avada mälestuskivi metsaülemale, EMÜ pikaageelse esimehele. Mälestuskivi juures pidas pikema kõne V.T. Denksi elutööst EMÜ esimees K. Tiganik, mille allpool avaldame. Sõnavõttudega esinesid erumetsaülemate ühingu "Hong" esimees E. Jürman, J. Pitka relvavennad, T. Meikar, kursusekaaslasel, töökaaslasel, kohalikul. Mälestuskivi õnnistas Mõniste kirikuõpetaja.

Mälestuskivi rajamise idee tekkis EMÜ-s, selle teostamisel tegid põhitöö Agu Palo ja Indrek Karolin.

Vello – Taivo Denks on sündinud 06. augustil 1936.a. Varstu vallas Võrumaal.

Kodu ja kodukandi kaunid metsad kujundasid Vello- Taivo huvi looduse vastu ja huvi sai kutsumus kogu eluks.

Õpingutele Saru algkoolis ja Varstu põhikoolis järgnes metsamehe ameti õppimine Tihemetsa metsatehnikumis, mille ta lõpetas 1956.aastal.

Vello – Taivo töömeheteel algas 1958. aastal Võru metsamajandis. Aastatel

1962 – 1966 töötas ta Võrumaal Roosa metskonna abimetsaülemana. Alates 1966.a. kuni teenitud vanaduspuhkuseni jäämiseni 2000.aastal töötas Vello Roosa metskonna metsaülemana. Kolmkümmend neli aastat tööd metsaülemana tähendasid andunud tööd metsa kasvatamisel, mida tunnistavad sajad hektarit uut metsa, hooldatud noorendikud ja hea seisus metsad.

Vello – Taivo tegevusele metsamehena ja loodusekaitsjana on võimatu eraldusjoont vahele tõmmata, sest need on omavahel nii tihedasti läbi põiminud.

Oluline on tema tegevus Paganamaa looduse tutvustamisel hoidmisel ja kaitsmisel. Vello initsiatiivil rajati siia üks esimesi tähistatud matkaradasid Eestis.

Pikka aega ja väga aktiivselt võttis Vello – Taivo Denks osa Eesti Looduskaitse Seltsi tööst, kuuludes nende juhtorganitesse. Samuti juhtis ta Eesti Looduskaitse Seltsi Varstu Osakonda. Vello – Taivo Denksi tegevust looduse kaitsmisel hinnati teenelise looduskaitseja aunimetuse andmisega.

Vello – Taivo oli ka üks koolimetskonda liikumise algatajatest.

Tema eestvedamisel kutsuti ellu 1963.a.(1966.a.) Krabi koolimetskond, mis on tegutsenud kuni tänaseni, olles seega kõige kauem stabiilselt tegutsenud koolimetskond Eestis. Koolimetskonna tööd juhtis Vello – Taivo selle loomisest kuni oma surmani. Töös lastega ilmnisid tema pedagoogilised võimed ja sügavad teadmised loodusest. 1983.aastal ehitati Roosa metskonna ja ümbruskonna loodushuviliste ühistööna Pähni loodusõppemaja, mis on kasutuses tänaseni. Vello – Taivo Denks oli paljude metsandus- ja loodustrükiste koostaja ning oma kandi kodu-uurimise väsimatu eestvedaja.

Eriti tormiline seltsitegevus algas Vellol 1989.aastal, kui taasloodi Eesti Metsaülemate Ühingu avakoosolek, mis toimus 6.juulil 1989.aastal Hiiumaal Öngus, valis Vello 115 poolthäälega 134-st EMÜ esimeheks. Siitpeale vedas Vello 10. aastat seda rasket vankrit, arvestades

sellesse ajavahemikku jäänud segaseid aegu – Nõukogude Liidu lagunemine, Eesti Vabariigi tekkimine. Oli aegu, kus ühingu esimehe koha tõttu oleks Vello võinud kaotada koha metsaülemana, kuid tänu oma meelekindlusele ja kohusetundele Eesti Metsaülemate Ühingu ees suutis ta nendest olukordadest üle olla. Oluline roll oli siis Eesti Metsaülemate Ühingu juriidiliselt iseseisvate riigiasutuste – metskondade moodustamisel 1992.aastal.

Vello eestvedamisel ja toimetamisel hakkas 1993.aastal ilmuma ka ühingu häälekandja “ Sõnumid”, mis tänaseni jagab teavet oma liikmetele.

Oluline oli tegevus ka metsaerakonna moodustamisel 1994.aastal ja sellega suurde poliitikasse minek. Erakonna esinumbriks riigikogu valimistel oli siis vaieldamatult Vello – Taivo Denks.

Vello juhtiv roll oli ka 1996.aastal toimunud metsakongressi organiseerimisel ja läbiviimisel. Teatavasti oli kongressi teemaks “Eesti metsa tulevik”.

1998.a. alustas Eesti Metsaülemate Ühingu metsakalendri väljaandmist, mille põhiraskus lasus jälle Vellol.

Või öelda, et taasmoodustatud Eesti Metsaülemate Ühingu ajalugu on igal sammul seotud Vello väsimatu ja energilise tegevusega.

Et aktiveerida vanaduspensionile jäänud metsameeste tegevust, algatas Vello 2002.aastal erumetsateenijate ühingu "Hong" tegevuse, mille esimeheks oli ta kuni oma surmani.

Pensionipõlves jätkas teenekas metsamees kuni oma viimase elupäevani tööd RMK Pähni loodusmajas, millest on tänaseks kujunenud populaarne sihtkoht kõigile Eestimaa loodushuvilistele lastele.

Lõpetuseks tahaks öelda, et Vello oli unustamatu aatemees, loodusemees ja metsamees, kellest on jäänud tulevastele põlvetele metsad ning sadadele lastele teadmised metsast ja loodusest. Jäänud on kustumatu mälestus tuhandete metsameeste südamesse.

V.-T. Denksi perekond.

Ain Eriku esimene poolsajand metsateel.

Ain Erik esimesel töökojal täpselt pool sajandit tagasi.

Foto erakogust

Pärnu Metsamajandi vanem- metsaülema August Ordi poolt kinnitatud sissekanne Ain Eriku tööraamatusse näitab, et ta oli "Võetud tööle Vändra metskonna metsaülema kohale 05.08.1955.a." Käesoleva augustikuu alguses moodus sellest sündmusest täpselt pool sajandit. Kuidas kulges aga tema metsamehete edasi?

Peale kolmeaastast praktilise metsaasjandusega tutvumist metskonnas leidis ta peale perekonna loomist kooseluks ja tööks sobivama koha Suure-Jaani Metsamajandis

1958.aastal. Siin teenis ta metsakasutuse insenerina ja vanem-insenerina kuni üle-viimiseni Kurista (hiljem Jõgeva) Metsamajandisse peametsaülemaks 1966.aastal.

Siin tuli peale direktor A. Ernitsa pensionile jäämist täita ka tema kohustus kuni

1981.aastani. 15 aastat kestnud rahmeldamise ja tervise kulutamise aeg Jõgeval lõppes Ain Eriku meelelaadile mitteomastest kohustustest loobumisega ning

Ants Teder 65

Ants Teder on sündinud 23. augustil 1940.a. Viljandimaal Halliste vallas talupidaja peres. Tema iseseisev elu algas esimesest klassist Tipu algkooli internaadis.

Kuna Antsu kodu asus praegusel Soomaal, siis lapsed pääsesid kooli vaid lootsikutega mööda vett ja jalgsi mööda raba- ja sihiteid. Poiss karastus Tipu algkooli kasinate tingimustes õppides nii füüsiliselt kui poliitiliselt keerukal ajal maailma-vaateliselt.

Peale keskkooli lõpetamist Viljandis 1960.aastal, asus ta õppima Tallinna Polütehnilisse Instituuti peenmehhaanika erialale. Õppinud siin ühe aasta, leidis looduskeskkonnast pärit Ants, et see ei ole siiski talle hingelähedane eriala ja ta asus õppima Eesti Põllumajanduse Akadeemia metsanduse erialale. Peale metsamajanduse inseneri kutse omandamist asus ta tööle 1965.a. veebruaris Rāpina metsamajandisse metsakait-

Ahti Umbsar 45

7. juulil tähistas oma 45. sünnipäeva Varbla metskonna metsaülem Ahti Umbsar. Sündinud ja oma haridusteed alustanud Pärnus jätkas ta oma õpinguid Olustvere ST, mille lõpetas edukalt 1978. aastal olles kvalifitseeritud mesindusteh-

nik. Ilmselt ei kõitnud teda mesiniku amet sedavõrd, et teenida sellel ametikohal oma magus-valusat igapäeva leiba. Pärast kolme sõjaväeaastat oli Ahti jõudnud arusaamisele, et hing kisub metsa poole. Nii saigi sisse

Toomas Haas 45

30. juulil tähistas ümmargust sünnipäeva Tartu metsaülem Toomas Haas.

Tsiteerides James Allen'it: "Tu-

loomupärase käiguna pöördumine tagasi metsa ja selle põhiväärtuste juurde. Valik langes Kiidjärve metskonnale, mida ta ise peab üheks oma parimaks tööalaseks valikuks.

17 aastat majandas ja tutvustas ta siinseid ilusaid metsi ja kauneid looduspaiku, arendades tavametsamajanduse kõrval puhkemajandust ja metsade mitmekülgsust kasutamist. Metskonnas töötamise aeg sai täis 1997.a. lõpus. Samas avanes võimalus 1998.a. alguses asuda tööle vanale huvialale - puhkemajanduse tegevusalale, kus varsti sai tööandjaks vastloodud RMK (1999.a. alul).

Siin töötades tuli kanda küll erinevaid ametnimetusi (tööjuht, loodusõppe spetsialist), kuid tööpõld ja ülesanded olid ikka samad - arendada RMK puhkemajandust.

2000. a. loodi uus tegevusüksus - RMK Kiidjärve-Taevaskoja puhkeala, mis 2005.a. suurenes kolmekordselt ja sai nimeks RMK Kiidjärve-Kooraste puhkeala. Ja selle juhatajana Ain Erik praegu töötabki, olles ühtlasi ka Kiidjärve looduskeskuse ja selle teabepunkti töö korraldaja.

Kuidas on kulgenud meie metsanduse areng poolsajandi jooksul, seda on A. Erik oma silmaga näinud ja läbi elanud. Mida ta siin meenutab?

Metsatee alul Vändra metskonnas oli veel käsitöö aeg. Käsisaa (kahemehesae kõrval oli eelistatud raamsaag või vibusaag), kirves, labidas (ka kraavide remondil ja istutuskingaste tegemisel) ja lapilöömiseks maakirves, võsakiin jt., kokkuveoks hobune olid peamised tööriistad ja abilised metsas. Ja suurimad muudatused olidki seotud mehhanismide järk-järgulise jõudmisega

se- ja valve insenerina. Alates 15.vebruar 1965.a. kuni 02. jaanuar 1997.a. töötas Ants Teder Põlva metskonna metsaülemana. Olles kolmekümmend kaks aastat töötanud metsaülemana, on ta Põlvamaal praeguseini kõige pikema tööstaaziga metsaülem. Peale Põlva metskonna likvideerimist 01.jaanuar 1997.a. kuni tänaseni töötab Ants Teder Ilumetsa metskonna spetsialistina.

Kuigi Antsu praegune töö seisneb metsa lõikuse - ja metsamaterjali müügi organiseerimises, on ta oma hingelt olnud kogu aeg ikka metsakasvataja ja loodusekaitsja. Tunnustuseks tema tööle Põlva metskonna metsaülemana on hästi hooldatud Põlva ümbruse männikud. Et hooldatud ja majandatud metsa kõrval oleks olemas ka inimkätest puutumata metsaosasid, jättis Ants Ihamaru vahtkonda 1966.aastal neli kvartalit metsa, kus igasugust inimtegevust püüti vältida. See metsaosa sai hiljem Antsu initsiatiivil aluseks Ihamaru looduskaitseala moodustamisel. Praeguseks on siin väga kõrge bioloogilise väärtusega mets, kus inimkäsi ei ole metsa käekäiku sekkinud juba üle kuuekümmend aastat.

Põlva metsaülemana töötades tegeles Ants mitu aastakümnet metsataimede kasvatamisega. Põlva metskond oli sel ajal suurim metsataimede kasvataja Põlvamaal, varustades kuuse istikute nia metskondi kui ka põllumajanduslike ettevõtete metsi. Tema initsiatiivil ja

astatud EPA metsamajandus- ja maaparandus teaduskonna uksest, kus põlv sai hoitud ukse vahel viis pikka õpinguaastat. Esimeseks erialaseks ametikohaks oli metsaülema kohusetäitja Halinga metskonnas. Kogudes kogemusi ja kogedes raskusi sai Ahtist juba aasta hiljem metsaülem samas metskonnas. Pärnu-Jaaguvisse, kus asus ka metskonna kontor, sai soetatud kena kodu oma perele. Ahti on hea isa kuuete lapsele, kellest vanim käib isa jälgedes omandades metsanduslikku kõrgharidust Eesti Põllumajandus Ülikoolis. Et Ahtil on suurepäraseks organisatori võimed ei jäänud see märkamata ka toonase Pärnu-Jaaguvisse alevi RSN täitevkomiteel, kes värbas ta endale tööle täitevkomitee esimeheks. See periood jäi aga siiski lühikeseks kuna hing igatses endiselt metsa. Nii otsustaski Ahti 1992. aasta augustis pöörduda tagasi metsamajandusse, sedapuhku küll abimetsaülemana, kuid juba aastaga sai temast taas Halinga metskonna metsaülem. Reformimiste käigus liideti Halinga metskonnale teisi metskondi, hiljem omakorda jagati teistele laiali ja nii saigi 2000. aasta aprillis Ahti uueks tööko-

gev ja rahulik inimene on alati austatud ja armastatud. Ta on nagu varju andev puu ja nusenel maal või vankumatu kalju tormi ajal."

Soovime Toomasele teotahet ja edu alanud aastaringil!

Töökaaslased Tartu metskonnast

metsamajanduse praktikasse. Alul tuli Dru ba saag, mida kohe omaks ei tahetudki võtta, siis pikapeale Rootsi saed ja muud moodsamad mehhanismid jne. Rõõmu ja vahel ka muret tegi hoogustuv ehitus- remonditegevus. Metsade majandamisel on üldpõhimõtted ju jäänud peaaegu samaks, kuid tähelepanu ja rõhk metsade kasvatamise probleemidele oli varem märgatavam.

Ain Erik huvitus mitmekülgselt metsamajanduse arendamisest ja läks kaasa uuendustega selles plaanis (turberaadid, kõrvalkasutus, vääriselupaigid, puhkemajandus jm.). A. Eriku nii töö kui ühiskondlik aktiivsus kasvas peale Eesti taasiseseisvumist. Kontaktid väliskolleegidega, kirjatööd, looduslähedane metsamajandus, metsapuhkus ja -turism jt. Huvi ja samas ka imetlust pakub arvuti kasutamine. Pingeid oli metsareformi käigus kiirustamise ja liigse radikaalsuse tõttu.

Metsamajandusele sobib rahulik ja mõtestatud, kaugemale vaatav ümberkorraldus.

A. Erikul on palju huvialasid: sport, laulmine, muusika, fotokunst, kirjatöö, ajalugu, looduse tutvustamistretkejuhitiid jpt. tegevusi, mis täidavad tema olematut vaba aega ka tänapäeval.

"Kõik sammu metsateel olen astunud mitte ainult kohusetundest, vaid lähtudes ka haaravast huvist ja sisemisest vajadusest uut otsida, tegutseda ja rahvale metsahüve-sid, -ilu ning -puhkust pakkuda ja looduse saladusi selgitada", ütleb Ain Erik olevat oma liikumapanevaks jõuks oma pikal metsameheteel.

Ain Erikut küsitles

Priit Kask

kogemuste järgi hakati Rāpina Näidismetsamajandis kasutama ajutisi metsataimelaid, kus väikese töökuluga õnnestus saada hea kvaliteediga istutusmaterjali.

Läbi aastakümnete on Antsu hobideks olnud bridz, laulmine ja jaht. Bridzi mänguga hakkas ta tegelema juba 1969.aastast alates ja see "kiiks" on talle külge jäänud tänaseni. Samuti on Ants metsameeste koori "Forestalia" asutajaliige, olles seega kooris laulnud juba kolmkümmend kolm aastat. Mõnel viimasel aastal ei ole Ants "Forestalia" proovidest ja esinemistest puudunud ühtegi korda.

Sama pikk nagu on tema metsamehe tee on ka tema jahimehe staaz. Antsu esmargiks ei ole olnud kunagi võimalikult palju loomi lasta vaid enamasti on ta jahis olnud ajaja rollis.

Ants pole unustanud ka oma nooruspõlve meelstegevust-kalapäitüki. Kuigi kalastamiseks napib aega, siis seda ilusamad on mälestused, mida Ants värvikalt jutustada oskab.

Aatelise ja kohusetundliku metsa - ja loodusemehena on Ants metskonnas väga hinnatud töökaaslane.

Töökaaslaste nimel

Kaarel Tiganik

haks Varbla metskond, mida ta on juhtinud talle omasel rahulikul kuid kindlal käel. Oma huumorimeelega on Ahti aidanud üle saada pingelistest aegadest, mis on ette tulnud uutis-muutmiste käigus. Hea suhtleja, tähelepaneliku kuulaja ja vajadusel nõuandjana on ta meeldiv vestluskaaslane ka töövälistel igapäevateemadel. Lisaks suurepärasele organiseerimisvõimele on Ahtil ka väga hea ilumeel, sest tema juhendamisel kujundatud metskonna ümbrus sai 2004. aastal Edela regioonis kauneima metskonnakeskuse tiitli. Sealjuures ei karda ta ise käsi mullaseks teha ja aitab kaasa nii nõu kui jõuga.

Samuti ei saa siinkohal mainimata jätta tema poolt kühsetatud kringleid, mis teeks silmad ette nii mõnelegi pagarile.

Oled olnud meile mõistev ja mõnus endiselt. Jätkas samas vaimus.

Soovime Sulle õnne, tervist ja rõõmsat meelt ka edaspidi!

Kolleegid Varbla metskonnast

Väljaandja:
Eesti Metsaülemate Ühing
Rõõmu tee 1, Tartu
Toimetaja: Priit Kask
erastvere@rmk.ee
tel 510 5698